

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΤΕΚΟΥ

Η μοίρα της
ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η μοίρα της Πηνελόπης**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Ιφιγένεια Τέκου
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κυριακή Κάσση
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Ιφιγένεια Τέκου, 2019
© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Violet Gray/Arcangel
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2019

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2019

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-2911-3
Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-2912-0

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Από το 1979

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Publishers since 1979

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfoosi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΤΕΚΟΥ

Η μοίρα της ΠΗΝΕΛΟΠΗΣ

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Μνήμες χαμένες στην άμμο, Κέδρος, 2014

Θάλασσες μας χώρισαν, Διόπτρα, 2015

Να ονειρευτώ ξανά, Διόπτρα, 2016

Απόντες στα όνειρα (συλλογή διηγημάτων),
εκδόσεις Βακχικών, 2018

Για παιδιά:

Αγάπα το ή παράτα το, Λιβάνης, 2015

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν:

Το τελευταίο φως, 2018

Για παιδιά:

Υολο – Ζεις μονάχα μια φορά, 2017

*Στην οικογένειά μου, που για μένα
είναι ο κόσμος μου όλος.
Στα δύσκολα και μακρινά ταξίδια, που μας
προσφέρουν πολύ περισσότερα από ό,τι ο ίδιος
ο προορισμός. Να τα επιδιώκουμε και
να τα εκτιμάμε.*

Η εκλεκτή καρδιά σου
– εκλεκτή γιατί τη διάλεξα –
θα 'ναι πάντα αλλού
κι εγώ με λέξεις θα κόβω
τις κλωστές που με δένουν
με τον συγκεκριμένο άντρα
που νοσταλγώ
όσο να γίνει σύμβολο Νοσταλγίας ο Οδυσσέας
και ν' αρμενίζει τις θάλασσες
σου καθενός το νου.*

* Απόσπασμα από το ποίημα της Κατερίνας Αγγελάκη-Ρουκ «Λέει η Πηνελόπη», Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ, *Ποίηση 1963-2011*, Εκδόσεις Καστανιώτη, 2014.

Θιάκι, 1906

Ο ΠΟΙΟΣ ΕΚΑΝΕ τη διαδρομή από τη Χώρα στον Σταυρό, σίγουρα θα περνούσε μέσα από τη Λεύκη που βρίσκεται στη δυτική πλευρά του Νήριτου. Προτού να πιάσει το δρομάκι που κατηφορίζει για τον Αϊ-Γιάννη, θα απαντούσε ένα σωρό κουτσουπιές* και αγριοκουτσουπιές –στον κορμό μερικών εξ αυτών υπήρχε σκαλισμένο το όνομα της Γαλάτειας– και σε απόσταση αναπνοής, χωμένο ανάμεσα στα πανύψηλα δέντρα, θα διέκρινε το σπίτι της, αγκιστρωμένο θαρρείς στον λόφο, με τα μπαλκόνια του να ατενίζουν το Ιόνιο.

Δε θα 'θελε να ζει σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου παρά μόνο εδώ, με την οικογένεια και τους φίλους της, να απολαμβάνει τον ήλιο όπως κρύβεται πίσω από την Έρισσο της Κεφαλονιάς βάφοντας πορτοκαλόχρυσες τις ακτές. Τι περισσότερο χρειάζεται ένα κορίτσι από το Θιάκι για να είναι χαρούμενο αναρωτήθηκε αρκετές φορές η

* Αείφυλλο δέντρο που καλλιεργείται στα νησιά και στο νότιο τμήμα της χώρας. Στη Λεύκη της Ιθάκης έχει μεγάλη πυκνότητα. Στην υπόλοιπη Ελλάδα το δέντρο αυτό είναι γνωστό ως χαρουπιά.

Γαλάτεια όταν πολλά χρόνια αργότερα έφερνε στο μυαλό της κάθε ανέμελη στιγμή που έζησε στα τρυφερά της χρόνια.

Την πρωτοκαθεδρία στην πυραμίδα της μνήμης απαιτούσε δικαιωματικά η ξεροψημένη φέτα ψωμί με τη λαδοζάχαρη που περιδρόμιαζε πάνω στο κλαδί του αγαπημένου της δέντρου το οποίο είχε την καλύτερη θέα στη θάλασσα. Κάθε μπουκιά, και αναστεναγμός ευδαιμονίας, καθώς εκείνη την ώρα αισθανόταν παντοκράτορας έτσι όπως ξαμόλαγε το βλέμμα της θαμπωμένο στην απεραντοσύνη του κόσμου, γιατί τη θαύμαζε την απεραντοσύνη κι ας μη λογάριάζε να εξερευνήσει τα μυστικά της.

«Δε μου μοιαζεις», της έλεγε κάθε τόσο ο πατέρας της με επικριτικό ύφος, καθώς δεν αναγνώριζε το δικό του πνεύμα περιπέτειας στον χαρακτήρα της κόρης του. Ήταν μηχανικός πλοίου στα σελέπια* που όργωναν την Ντούνα ή την Αζοφική θάλασσα μεταφέροντας εμπορεύματα.

Δεν πρόλαβε να δεθεί μαζί του η Γαλάτεια. Πότε να προλάβει; Ο Νάσης ερχόταν κάθε δυο χρόνια στο νησί, καθόταν για λίγο και μετά μπάρκαρε ξανά, μέχρι που ο κύκλος των άσκοπων επιστροφών διακόπηκε αιφνίδια. Αιτία, όπως υποψιάστηκε η μητέρα της, κάποια καπάτσα εκ Ρουμανίας και περιχώρων... τρέχα γύρευε. Τα τσέκια πάντως κατεύθαναν κανονικά με το ταχυδρομείο, μέχρι που

* Φορτηγό ποταμόπλοιο του Δούναβη.

το πιο πρόσφατο –λίγο πριν από τα δέκατα γενέθλια της Γαλάτειας– συνοδευόταν από ένα γράμμα που εξηγούσε στη ζωντοχήρα Διαμάντω πως το στεφάνι της είχε ρίξει άγκυρα για τα καλά στα ξένα και δε θα επέστρεφε στο νησί και στην οικογένειά του.

Μαύρα δάκρυα έσταζαν στο ροβανί που έφτιαχνε η καφερή. Βογκητά και θρήνοι έβγαιναν από την ψυχή, κι αντί να τη δυναμώνουν περνώντας τη με αδιαπέραστο λούστρο, τη μαράζωναν. Έτσι συμβαίνει φαίνεται όταν σε εγκαταλείπει ο έρωτας της ζωής σου· μαραζώνεις.

Η Γαλάτεια στενοχωριόταν για τη μάνα της. Την έπνιγε το πένθιμο κλίμα που επικρατούσε μέσα στο σπίτι. Μοναδική της διέξοδος, τα βιβλία, αν και δεν υπήρχαν πολλά από δαύτα στο νησί, και απ' αυτά όσα θεωρούνταν ότι «περίσσευαν» πήγαιναν στα μπακάλικα για να τυλίγουν τα κληματόφυλλα που έβαζαν μέσα τις σαρδέλες. Ας ήταν καλά ο δάσκαλος που της δάνειζε αναγνώσματα κατάλληλα για την ηλικία της.

Σαν ερχόταν το βράδυ και τέλειωνε με τα μαθήματα και το σκούπισμα της αυλής που είχε αναλάβει, βολευόταν δίπλα στη λάμπα και διάβαζε μεγαλόφωνα. Η Διαμάντω ξάπλωνε κι αυτή δίπλα στην κόρη της επιτρέποντας στο μυαλό της να γαληνέψει από τη γλυκιά φωνή που αφηγούνταν με άφθονη ζωντάνια, σαν να ήταν και η ίδια μέρος της ιστορίας.

Εκείνο το πρωινό του Γενάρη έμελλε να χαρακτηί για πάντα στο μυαλό της μικρής Γαλάτειας. Καθώς ετοιμαζό-

ταν για το σχολείο, ένας δυνατός θόρυβος την τάραξε. Έτρεξε αλαφιασμένη στο μετζάο* βρίσκοντας τη μητέρα της ανάμεσα σε σπασμένα γυαλιά, απομεινάρια της Φλόριντα** που της είχε φέρει ο Νάσης από κάποιο ταξίδι του. «Που να σκυλοπνιείς, ασύφταε κι αχρόνιαε, στη θάλασσα! Που να γενείς κίτρινος σαν το διάφι!» ούρλιαζε και καταριόταν έξαλλη.

Η Γαλάτεια ταραχτήκε βλέποντάς τη σε αυτή την κατάσταση.

«Μαμά, τι έγινε; Συνέβη κάτι;» ρώτησε η Γαλάτεια φοβισμένη.

«Μου 'στειλε ραβασάκι ο προκομμένος ο πατέρας σου πως σταματά τα τσέκια, γιατί δεν του φτάνουν οι παράδες τώρα που περιμένει παιδί. Κατάλαβες; Δεν τον νοιάζει πώς θα ζήσουμε εμείς, δυο θηλυκά μονάχα τους χωρίς προστάτη; Που να πάει στον αγύριστο κακοχρονονάχει! Εξαιτίας του τσακώθηκα με τη μάνα μου».

Το παραλήρημα της Διαμάντως σταμάτησε απότομα έπειτα από λίγο λες και πατήθηκε από σπλαχνικό χέρι κάποιος διακόπτης. Σκούπισε τα δάκρυά της και στράφηκε στην κόρη της σαν να είχε μόλις συνειδητοποιήσει ότι τόση ώρα απίθωνε το φορτίο της σε παιδικούς ώμους.

«Συγγνώμη, ψυχή μου. Δεν πρέπει τα μικρά παιδιά να

* Το ημι-ισόγειο του σπιτιού.

** Κολόνια που αγόραζαν οι ναυτικοί που έπιαναν λιμάνι στην Αμερική.

γνωρίζονται τόσο νωρίς με τις ασχήμιες της ζωής. Πήγαινε μην αργήσεις».

Η Γαλάτεια υπάκουσε, όπως πάντα. Αγκάλιασε τρυφερά τη μητέρα της πασχίζοντας με τον τρόπο της να την παρηγορήσει, ήπια στα γρήγορα το γάλα από τη σκουτέλα κι έφυγε για το σχολείο. Κλείνοντας πίσω της την πόρτα, πρόλαβε να ακούσει το τραγούδι της Διαμάντως που ξεμυτούσε από τα στήθια της σαν καημός.

«Εσύσυνα που μούλεες, π' αν δε με δεις πεθαίνεις και τώρα κάθεσαι και λες πού μ' είδες πού με ξέρεις».

Έξω η βροχή είχε ξεχάσει να σταματήσει από την προηγούμενη μέρα γεμίζοντας με νερό τις λίμνες των χωμάτινων δρόμων. Η Γαλάτεια κρέμασε στο κεφάλι της ένα τσουβάλι μισοδιπλωμένο όμοιο με την κάπα βοσκού κι έτρεξε βιαστική, προσέχοντας να μη βραχούν τα ρούχα της.

Καθ' όλη τη διάρκεια των μαθημάτων ήταν αφηρημένη και ανήσυχη. Έψαχνε να βρει με τον νου της μια δικαιολογία να πει στον δάσκαλο προκειμένου να φύγει νωρίτερα, μα δεν τολμούσε κιόλας να πει ψέματα. Ο κύριος Ζώης, που προφανώς κατάλαβε την ταραχή της, αποφάσισε να τη ρωτήσει.

«Τι έχεις εσύ; Μου κάζεται πως δεν είσαι καλά. Μήπως είσαι άρρωστη;»

«Ναι, κύριε, δεν είμαι καλά. Πονάνε το κεφάλι και η κοιλιά μου».

Το είπε τελικά το ψέμα, μα ήταν για καλό σκοπό. Δεν

της άρεσε που είχε αφήσει τη μητέρα της μονάχη τόσο στενοχωρημένη.

«Τράβα, τότε, και θα πω στην κυρία Λεμονιά πως θα τελειώσεις άλλη μέρα το εργόχειρο», της είπε ο δάσκαλος.

Η Γαλάτεια αποφάσισε να περάσει πρώτα από το μαγαζί του κυρίου Μάσου και να πάρει το αγαπημένο της γλυκό. Με δυο πεντάρες αγόρασε δυο μαστίγια τυλιγμένα σε καλάμι σαν να 'ταν φίδια, όμως τι γεύση! Σίγουρα θα έφτιαχνε το κέφι της μητέρας της όταν θα έτρωγε ένα τέτοιο, σκέφτηκε χαμογελαστή.

Μπαίνοντας στην αυλή του σπιτιού της βρήκε μια λάτα* παρατημένη γεμάτη νερό από τη βρύση του χωριού και ρούχα έτοιμα για μπουγάδα, που σίγουρα είχε αφήσει η Διαμάντω με σκοπό να τα πλύνει. Κρατώντας τα μαστίγια στα χέρια, η Γαλάτεια σιγομουρμούρουσε χαρούμενη.

«Μαμά! Μαμά, έλα να δεις τι έφερα!»

Όταν η Γαλάτεια δεν πήρε απάντηση, άρχισε να ψάχνει μέσα στο σπίτι.

«Μαμά;» αναφώνησε απαλά μόλις τη βρήκε να κοιμάται στο καναπέ.

Το μυαλό της δε λοξοδρόμησε σε μαύρες σκέψεις, μια και δεν είχε γνωρίσει την όψη του κακού ως εκείνη τη στιγμή ώστε να μπορεί να το αναγνωρίσει. Θεώρησε πως ίσως η μητέρα της κουράστηκε από τις δουλειές κι αποφάσισε να κλείσει για λίγο τα μάτια της. Όταν, όμως, το

* Κουβάς για άντληση νερού από το πηγάδι.

«λίγο» παρατάθηκε, η Γαλάτεια άρχισε να θορυβείται. Με τα χέρια της χάιδεψε το πρόσωπο της Διαμάντως φωνάζοντας πιο δυνατά «Μαμά!» και ακόμα πιο δυνατά «Μαμάααα!» ώσπου το τελευταίο φωνήεν έσπασε στη μέση γιατί το χτύπησε το κακό που αποκάλυψε μεμιάς το πρόσωπό του.

Πρώτα τελειώνει η αγάπη

Λίγες ώρες πριν

ΕΝΙΩΘΕ ΣΑΝ να μην μπορούσε να πάρει ανάσα. Κρατώντας το γράμμα του άπιστου Νάση στα χέρια της, αψηφώντας το τσουχτερό κρύο και τις κάλτσες της που 'χαν μουσκέψει από νερό και λάσπη καθώς οι σόλες της έμπαζαν, η Διαμάντω ανηφόρισε στο μοναστήρι της Παναγιάς των Καθαρών, που δέσποζε ανάμεσα σε βαθύσκιωτα πεύκα και λυγερόκορμα κυπαρίσσια. Δεν είχε πού αλλού να στραφεί για να πάρει κουράγιο, να θυμηθεί... να ξεχάσει.

Η θέα από το σημείο όπου βρισκόταν το καμπαναριό ήταν μοναδική. Το βλέμμα της πλανιόταν προς τη μεριά όπου βασίλευε ο ήλιος στο στενό μεταξύ Ιθάκης και Κεφαλονιάς και προς το ανοιχτό πέλαγος. Στο βάθος αριστερά διακρίνονταν οι Εχινάδες νήσοι, τα δυτικά παράλια της Αιτωλοακαρνανίας, οι ακτές της Πελοποννήσου και στα δεξιά η Ζάκυνθος. Ένωσε να της αποκαλύπτεται και

πάλι η μαγεία ενός κόσμου ο οποίος κάποτε ανήκε σ' εκείνη και στον Νάση. Φάνταζε μακρινό το κάποτε, κι όμως...

Θυμήθηκε. Τότε που τον γνώρισε. Έκανε τόση ζέστα που 'σκαε το φίδι στην τρύπα του. Αντί να μπει στη βάρκα του Λουλού και μαζί με τις τριτοξαδέλφες της να πάνε για μπάνιο στη Λούτσα, προτίμησε να πάει βόλτα και να αγοράσει ρούχα. Με τα λιανά* που 'χαν μαζευτεί από τα σύκα που πούλησαν μαζί με τη μητέρα της, θα έπαιρνε μια καινούργια ντρίλινη μπλούζα. Εξάλλου δεν έκανε καθόλου κέφι την παρέα των ξαδέλφων της που άλλη δουλειά δεν έκαναν απ' το να κουτσομπολεύουν τους πάντες. Δεν τολμούσες ούτε να χασμουρηθείς, κι έβγαινε αμέσως παράρημα στην πλατεία.

Βγαίνοντας από το μαγαζί και φορώντας τη φρεσκοαγορασμένη μπλούζα της, η Διαμάντω άρχισε να περπατάει στα σοκάκια με καμάρι νιώθοντας σαν τις πριγκίπισσες των παραμυθιών. Ποιος ξέρει για πόσο ακόμα θα περπατούσε ελπίζοντας πως το νέο της απόκτημα θα αγκίστρωνε κάθε περαστικό βλέμμα, όταν αισθάνθηκε την επίμονη ματιά κάποιου πάνω της. Γύρισε να κοιτάξει προς τη μεριά του κι εκείνος της χαμογέλασε με νόημα. Ο ψηλός, πανέμορφος άντρας φορούσε ρούχα εργασίας, με αρκετούς λιπαρούς λεκέδες πάνω τους, ωστόσο διατηρούσε αναλλοίωτη τη γοητεία του κάνοντας τα γόνατά της να λυγίζουν.

Η τσάντα της έπεσε καταγής –δεν ήταν μαθημένη σε

* Τα ψιλά, τα κέρματα.

εκδηλώσεις απροκάλυπτου θαυμασμού– και, όπως έσκυψε να την πιάσει, είχε πλήρη αντίληψη των κινήσεων του σώματός της. Ένωσε τη φούστα της να χαϊδεύει τα γόνατά της, την μπλούζα της να πιέζει το στήθος της και την καρδιά της να σταματά. Την είχε κυριεύσει ο πανικός που ξεπηδά συνήθως την ώρα μιας εναγώνιας προσμονής.

Θανάσης τής συστήθηκε. Μηχανικός πλοίου και κάτοικος Πειραιά. Αυτό το τελευταίο έκοψε απότομα κάθε υφάδι ελπίδας που είχε αρχίσει να δημιουργείται μέσα στη Διαμάντω. «Δηλαδή δε θα σε ξαναδώ;» τον ρώτησε χωρίς να νοιάζεται να καλύψει τη λαχτάρα της. Ο Θανάσης ανταποκρίθηκε με προθυμία στην έμμεση πρόσκλησή της –ήταν ολοφάνερο πως του άρεσε ως γυναίκα– και έγινε γρήγορα ο Νάσης της. Παντρεύτηκαν μέσα σε λίγους μήνες στην Παναγία τη Λευκησάνα, αγνοώντας τις προειδοποιήσεις της Ευρύκλειας, που όλοι στο χωριό αποκαλούσαν μάγισσα, επειδή προσπαθούσε να θεραπεύσει τους αρρώστους με δικής της επινόησης προσευχές –τις περισσότερες φορές τα κατάφερνε προς έκπληξη όλων– και επέμενε πως περίμενε μεγάλη δυστυχία την κόρη της αν έπαιρνε τον μηχανικό. Πρόβλεψε θρήνους, οδυρμούς και μεγάλη καταστροφή.

Δεν την άκουσε τη μάνα της, άλλωστε και στα δικά της μάτια η Ευρύκλεια ήταν μια παράξενη γυναίκα... μια τρελή που τη ρεζίλευε στη γειτονιά. Από τότε που ήταν μικρή η Διαμάντω επιθυμούσε διακαώς να φύγει από το Θιάκι κι από τους γονείς της και να πάει κάπου μακριά όπου δε θα γνώριζε κανείς την οικογένειά της και δε θα

την αποκαλούσαν «η κόρη της μάγισσας». Τη μισούσε τη μάνα της, αυτή ήταν η αλήθεια. Πόσες φορές δεν την είχε παρακαλέσει να σταματήσει να τους ντροπιάζει, μα εκείνη έκανε πάντα του κεφαλιού της.

«Και να μη βοηθάω τους αρρώστους που μ' έχουνε ανάγκη; Να τσ' αφήσω ούλους να πάνε στον Ταξιάρχη*» ρωτούσε η Ευρύκλεια κοιτώντας απογοητευμένη την κόρη της.

«Βάζεις τους αρρώστους απάνω απ' την κόρη σου! Δε σε νοιάζει που δεν κοτάω να βγω στον δρόμο; Που οι γειτόνοι κλείνουν τα παντζούρια και τσι πόρτες τους όταν μας βλέπουν, που με κοροϊδεύουν; Δεν έχω ζωή, μάνα, εξαιτίας σου!» απαντούσε έξαλλη η Διαμάντω.

Ίσως για την προβληματική σχέση ανάμεσά τους να ευθυνόταν και η μεγάλη διαφορά ηλικίας. Η Ευρύκλεια έγινε μητέρα λίγο πριν μπει στην τέταρτη δεκαετία της ζωής της, όταν πια μέσα της είχε ξεγράψει την πιθανότητα να τεκνοποιήσει. Πολλοί συγχωριανοί έσπευσαν να πουν ότι με μάγια και με επικλήσεις στον σατανά τα κατάφερε... πως η Διαμάντω ήταν ο σπόρος του σατανά.

Της αναλογούσαν ευθύνες, ναι, για την απολυτότητα με την οποία έκρινε την Ευρύκλεια, την ίδια στιγμή όμως, άγνωστο πώς, τη θαύμαζε κιόλας επειδή παρέμενε πιστή στον δρόμο της προσφοράς που είχε ακολουθήσει, γιατί ήταν... δρόμος προσφοράς με τον δικό της τρόπο, λες και

* Έτσι έλεγαν το νεκροταφείο.

υπάρχει σωστός και λανθασμένος σε αυτά τα πράγματα. Αν έδειχνε λιγότερο λοξή, αν της εξηγούσε τι ήταν όλες εκείνες οι αρλούμπες που ξεστόμιζε με θέρμη πάνω από τα σώματα των αρρώστων, ακόμα και των ετοιμοθάνατων, και τι είδους βότανα έτριβε και άλειφε πάνω τους...

Η Διαμάντω άφησε έναν αναστεναγμό να της φύγει καθώς στάθηκε να ξαποστάσει στον κορμό μιας μυρσίνης που πετούσε τις τούφες της στον δρόμο του γυρισμού. Θυμήθηκε τον θάνατο του πατέρα της. Ακόμα και γι' αυτό το τραγικό γεγονός είχε κατηγορήσει τη μητέρα της πως εξαιτίας της είχε κολλήσει ροσοπούλια* ο μακαρίτης, επειδή η τάχα μου σπλαχνικιά είχε κουβαλήσει στο σπίτι κάποιον άρρωστο βαρκάρη για να τον γιατροπορέψει με τις μεθόδους της κι εκείνος μετέδωσε την αρρώστια του στον άτυχο.

Όσα ξόρκια κι αν έκανε, όσες αλοιφές κι αν του έβαλε, ο πατέρας της Διαμάντως δε σώθηκε, σε αντίθεση με τον βαρκάρη, που έγινε τελείως καλά και έφυγε χωρίς ένα ευχαριστώ στη σωτήρα του, χωρίς να απευθύνει έναν παρήγορο λόγο στο ορφανό. Γι' αυτούς τους ανθρώπους που δεν άξιζαν ευσπλαχνία και φροντίδα είχε γκρεμιστεί το σπιτικό τους.

Μετά την απώλεια του άντρα της, η Ευρύκλεια έγινε ακόμα πιο παράξενη. Μιλούσε διαρκώς στον πεθαμένο σαν να τον έβλεπε μπροστά της, ζητούσε την άποψή του για

* Η ιλαρά.

διάφορα θέματα της καθημερινότητας και γελούσε με τα καλαμπούρια του. Η Διαμάντω, που είχε απομακρυνθεί ακόμα περισσότερο από τη μητέρα της, σκέφτηκε πως έφταιγαν η απώλεια και οι ενοχές και πως με τον χρόνο η Ευρύκλεια θα ερχόταν στα σύγκαλά της, αλλά δυστυχώς κάτι τέτοιο δε συνέβη. Η «μάγισσα» της Χώρας επέμενε πως επικοινωνούσε με τον νεκρό και φώναζε στην κόρη της.

«Είναι κρίμα που δεν μπορείς να δεις με τα μάτια τση καρδιάς, που δεν μπορείς να αγροικήσεις τίποτα πέρα από αυτό που σου φαίνεται φυσιολογικό. Άνοιξε την ψυχή σου κι αμέσως όλα θα ξεκαθαρίσουν, σ' το υπόσχομαι».

Φυσικά, η Διαμάντω δεν είχε καμία διάθεση να ξεκαθαρίσει τίποτα ούτε να συμμετάσχει στα κουρλά της μητέρας της. Μόλις παντρεύτηκε τον Νάση, πήγαν κι έμειναν μονάχοι τους στη Λεύκη, μακριά από την Ευρύκλεια και τις γρουσουζικές προβλέψεις της, που είχαν αρχίσει από νωρίς και εντεινονταν όσο πλησίαζε ο γάμος.

Ανήμερα της τελετής. Θυμόταν. Τα κάρα έφυγαν από το Βαθύ φορτωμένα με έναν κομό, μια κονσόλα με τον καθρέφτη, ένα χειροποίητο λαβομάνο και δυο στρώματα γεμισμένα με ροκόφυλλα, χώρια τα σεντόνια όλο κεντίδια και οι κουβέρτες. Και δώσ' του πετούσαν οι Θιακοί ρύζι για να ριζώσουν τα προικιά κι απάνω από τα κάρα οι συγγενείς της νύφης –κάτι μακρινά ξαδέλφια μονάχα– να πετάνε ζαχαράτα.

Όταν ήρθε η ώρα που θα 'μπαιναν για πρώτη φορά οι νιόπαντροι στο νέο τους σπιτικό, έπρεπε κατά το έθιμο

να μπουν όλοι με το δεξί και ο τελευταίος να πατήσει το ανοιχτό ψαλίδι που 'τανε ριγμένο πιο πέρα από το κατώφλι για να το κλείσει και να κοπούνε τα μάγια, το κακό μάτι. Το ψαλίδι όχι μόνο δεν έκλεισε στο πάτημα του πενηντάρη καλοθρεμμένου χασάπη που είχε την ατυχία να εισέλθει βραδύτερα στο σπίτι, αλλά έσπασε κιόλας.

Οι πάντες κοιτούσαν με δέος και φόβο μια το σπασμένο στα δύο αντικείμενο και μια το νιόνυμφο ζευγάρι. Για ελάχιστα δευτερόλεπτα ομιλίες και τραγούδια γιορτινά έπαψαν απότομα λες και περίμεναν μια αντίδραση από κάπου, από κάποιον. Τότε ήταν που όρμησε η Ευρύκλεια πάνω στο ψαλίδι και τοποθετώντας το με φούρια μέσα σε ένα μαντίλι μουρμούρισε λόγια ακατανόητα που έμοιαζαν με κροτάλισμα φιδιού.

Ο κόσμος άρχισε να φεύγει άρον άρον δίχως να έχει το μυαλό ή τη διάθεση να προφασιστεί μια δικαιολογία. Ο Νάσης λύσσαξε σαν θεριό κι άρχισε να βρίζει την πεθερά του καθώς την έσπρωχνε βίαια έξω από το σπίτι του. «Φύγε από το σπίτι μου, μάγισσα!» φώναζε, και η Διαμάντω στεκόταν πιο κει απρόθυμη να τον σταματήσει. Είχε τόσο θυμό μέσα της, που δε λύγισε ούτε στη θέα των δακρυσμένων ματιών της μητέρας της.

Δεν την ξανάδε από τότε την Ευρύκλεια παρά μόνο μια μέρα πριν κλείσει η μικρή τον πρώτο χρόνο της ζωής της. Την εντόπισε τυχαία να κρύβεται πίσω από τη σιδερένια περίφραξη της αυλής και να παρακολουθεί την εγγονή της. Με κάθε της ματιά λες και σείονταν όλα μεμιάς τα δέντρα

του κήπου από τα φύλλα μέχρι τις ρίζες τους. Να 'ταν άραγε συγκίνηση ή κάποιο άλλο σκοτεινότερο συναίσθημα αυτό που υποκινούσε την παράξενη, σχεδόν μεταφυσική, κατάσταση στην οποία είχε γίνει μάρτυρας η Διαμάντω;

«Τι κάνεις εδώ και κρυφοκοιτάς; Θεες να μας ταράξεις πάλι; Φύγε πριν σε βρει εδώ ο Νάσης», προειδοποίησε με άτεγκτη σκληρότητα η Διαμάντω τη μάνα της, καθώς την αιφνιδίασε ανοίγοντας απότομα την αυλόπορτα.

«Δεν ήρθα για κακό, κορίτσι μου. Μη με βλέπεις για οχθρό σου. Σ' αγαπάω, κι εσένα και την εγγονή μου. Δώρο τής έφερα. Να! Ο πατέρας σου το είχε σκαλίσει πριν πεθάνει και με είχε ορκίσει να σ' το δώσω για το πρώτο σου παιδί».

Η Διαμάντω πήρε το ξύλινο σκαλιστό πουλί στο μέγεθος μιας παλάμης και το κοίταξε συγκινημένη. Θυμήθηκε τον πατέρα της και συνειδητοποίησε πόσο της έλειπε. Ύστερα το πρόσωπό της ενδύθηκε την προηγούμενη έκφραση και η φωνή της ακούστηκε σαν ροχάλισμα κυμάτων πριν σαρώσουν την ακτή.

«Θες κάτι άλλο; Έχω δουλειές».

«Ναι. Θέλω να σου πω και κάτι άλλο κι ας ξέρω πως θα θυμώσεις, γιατί πάλι θα με παρεξηγήσεις. Το παιδί... να το βαπτίσεις Πηνελόπη, αλλιώς η κατάρα της Κλωθούς θα πέσει πάνω του».

«Πάλι τα ίδια; Φύγε αμέσως από δω!» φώναξε δυνατά η Διαμάντω στη μητέρα της κι έκτοτε δεν την ξανάδε.

Κουτουράδες είχε ξεστομίσει πάλι δίχως αμφιβολία η

Ευρύκλεια προκειμένου να τη φοβίσει, έτσι σκέφτηκε η Διαμάντω και ονόμασε το παιδί Γαλάτεια, γιατί ήταν άσπρη σαν το γάλα και όμορφη σαν νύμφη της μυθολογίας. Καμιά κατάρα δεν είχε πέσει πάνω της και δεν ήταν δέσμια καμιάς σκοτεινής προφητείας, αφού η κόρη της είχε φτάσει δέκα χρόνων και δεν είχε πάθει ποτέ κανένα κακό, δεν είχε καν αρρωστήσει όπως συνέβαινε στα περισσότερα μικρά παιδιά. Η μόνη ατυχία που έπεσε πάνω της ήταν ότι έμεινε χωρίς πατέρα.

Πόσο θυμό είχε μέσα της η Διαμάντω! Πώς πίστεψε το κουγιάμπαλο* ότι ο Νάσης την αγαπούσε; Πόθος και επιθυμία να... που όμως κράτησε μονάχα τον πρώτο χρόνο κι έπειτα έχασε απότομα το ενδιαφέρον του, λες και η Διαμάντω είχε γίνει αόρατη. Όσες φορές προσπάθησε να του κάνει τρυφεράδες καλωσορίζοντάς τον από τα ταξίδια, εκείνος δεν έκρυβε τη δυσφορία του στο άγγιγμά της.

Σκέφτηκε πολλές φορές να τον ρωτήσει μήπως έπαψε να την αγαπάει, μήπως έβρισκε ηδονή σε ξένα σώματα, μα δεν τόλμησε. Άντρας ήταν και μάλιστα ναυτικός που έλειπε συνέχεια. Κάπου θα βγαζε τις ορμές του. Σημασία είχε ότι έμενε μαζί της, ότι επέστρεφε πάντα στην οικογένειά του. Και να που όλα τελικά κατέρρευσαν. Ο Νάσης δε θα επέστρεφε ποτέ ξανά στο σπίτι του στο Θιάκι γιατί είχε επιλέξει να φτιάξει μια νέα οικογένεια με κάποια ξερακιανή Ρουμάνα που προφανώς δεν την ενδιέφε-

* Ο χαζός.

ρε αν είχε μπει ανάμεσα σε ένα παντρεμένο ζευγάρι με παιδί.

Σωστά είχε προειδοποιήσει η Ευρύκλεια, τουλάχιστον σε ό,τι αφορούσε τον γαμπρό της. Σκάρτος είχε βγει και εξαιτίας του πόνος ανείπωτος είχε απλωθεί στο σπιτικό τους.

Η βροχή επιτέλους είχε κοπάσει καθώς πλησίαζε με το μουλάρι στο χωριό, μα της ήταν πια αδιάφορο. Όσα πίστευε και έλπιζε φάνταζαν σαν στιγμές από μια εποχή μακρινή. Όλα είχαν τελειώσει λοιπόν και πρώτα απ' όλα η αγάπη. Τόσος πόνος για μια μικρή λέξη, λέξη που όμως συνδέεται με την ίδια σου την ύπαρξη.

Μπαίνοντας στο σπίτι της, η Διαμάντω έβαλε να πει τον αγαπημένο της καφέ με κριθάρι. Τον πέτυχε αυτή τη φορά καλύτερα κι από τη Μαριάνθη του Μητσαλιά, που κοκορευόταν πως έφτιαχνε τον καλύτερο καφέ του χωριού. Μέσα στο ζεστό ρόφημα διέλυσε και ένα κομμάτι μανδραγόρα που 'χε πάρει κάποτε κρυφά απ' τη μάνα της. Σε λίγο ο πόνος θα σταματούσε.

Συγγνώμη, κορίτσι μου, που σε αφήνω μονάχη, μα έτσι μας καταντάει η αγάπη, να το θυμάσαι. Αυτή είναι η μεγαλύτερη αρρώστια και η μεγαλύτερη κατάρα του κόσμου. Μείνε μακριά της.

Το χέρι της έκανε έναν σπασμό ρίχνοντας το φλιτζάνι με τον θάνατο στο λινό τραπεζομάντιλο, κομμάτι των προικιών της. Κρίμα... Κρίμα!

Οι συγχωριανοί της την αποκαλούσαν «η εγγονή της μάγισσας», ο παπάς τη βάπτισε Γαλάτεια και οι Μοίρες είχαν άλλο όνομα ορισμένο για αυτήν. Μονάχα ως Πηνελόπη ήταν γραφό να ζήσει στο πλευρό του αγαπημένου της Οδυσσέα και κοντά του να βρει την ευτυχία, διαφορετικά ο έρωτάς τους θα ήταν για πάντα καταραμένος.

Μετά τον θάνατο της γιαγιάς της, η Γαλάτεια αναγκάστηκε να αφήσει πίσω της την Ιθάκη και να κάνει ένα νέο ξεκίνημα στην Αμερική ως σύζυγος του καλόκαρδου μα αινιγματικού Άγγελου. Η οικονομική του κατάσταση και η γενναιοδωρία του της επέτρεψαν να βοηθήσει τους φτωχούς και τους αρρώστους – συχνά με αυταπάρηση – όπως ακριβώς την είχε διδάξει η γιαγιά της. Ο Οδυσσέας, από την άλλη, γνώρισε τη φρίκη του πολέμου παλεύοντας καθημερινά με τη συνείδησή του.

Σημαντικά γεγονότα σημάδεψαν στις αρχές του εικοστού αιώνα την Ελλάδα αλλά και ολόκληρο τον κόσμο, γκρεμίζοντας τόσο στη Γαλάτεια όσο και στον Οδυσσέα κάθε ελπίδα για επιστροφή στο νησί. Τίποτα, όμως, δεν μπορεί να εναντιωθεί στο μεγαλείο της αληθινής αγάπης, ούτε καν οι Μοίρες.

Μια ιστορία που θα μπορούσε να είναι αληθινή. Ένας ανεπανάληπτος έρωτας που μάχεται με θεούς και δαίμονες για να νικήσει.

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΜ: 22459

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η